

Уставни суд Републике Српске, на основу члана 115. Устава Републике Српске, члана 40. став 5. и члана 61. став 1. тачка г) Закона о Уставном суду Републике Српске („Службени гласник Републике Српске” бр. 104/11 и 92/12), на сједници одржаној 29. маја 2024. године,
д о н и о ј е

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Не прихвата се иницијатива за оцјењивање уставности и законитости члана 9. став 1. тачка 3, члана 12. ст. 1, 2. и 3, те члана 13. ст. 1. и 2. Правилника о поступку за пријем у радни однос у средњој школи и начину бодовања критеријума за пријем („Службени гласник Републике Српске” број 24/19).

О б р а з л о ж е њ е

Орнела Новаковић из Приједора поднијела је Уставном суду Републике Српске (у даљем тексту: Суд) иницијативу (прецизирану на тражење Суда) за покретање поступка за оцјењивање уставности члана 9. став 1. тачка 3, члана 12. ст. 1, 2. и 3, те члана 13. ст. 1. и 2. Правилника о поступку за пријем у радни однос у средњој школи и начину бодовања критеријума за пријем („Службени гласник Републике Српске” број 24/19), који је 1. марта 2019. године донијело Министарство просвјете и културе Републике Српске, сматрајући да је наведеним одредбама повријеђен члан 16. Устава Републике Српске (у даљем тексту: Устав). У иницијативи се истиче да се оспореним одредбама одређује начин на који се врши тестирање наставника из области њихове струке, прописује начин бодовања, те утврђује надлежност за састављање питања и одговора за предметни тест, али да није могуће реализовати право на жалбу у погледу поменутог бодовања, те погрешно постављених питања и одговора, јер „ниједна институција није надлежна да одговори“. Подносилац иницијативе објашњава да надлежни органи нису рјешавали о његовој жалби, која се односила на провјеру тачности одговора у кључу теста, те провјеру тачности начина на који су питања у тесту постављена, већ су се, како се наводи, огласили нестручнима или су исту прослиједили другој институцији, због чега сматра да му је ускраћено Уставом зајамчено право на жалбу, као и да, због непостојања органа надлежног да поступа у жалбеном поступку, оспорено прописивање треба брисати.

У одговору који је Суду доставио министар просвјете и културе Републике Српске се истиче да су оспорене одредбе Правилника сагласне Уставу, односно да истима није повријеђено Уставом зајамчено право на правни лијек. Указујући на овлашћења директора школе да распише јавни конкурс за упражњено радно мјесто, између осталог, и наставника, као и да именује комисију за пријем (члан 106. став 1. и члан 108. став 1. Закона о средњем образовању и васпитању („Службени гласник Републике Српске“ бр. 41/18, 35/20, 92/20 и 55/23), доносилац оспореног акта наводи да је кандидатима обезбијеђено право на правни лијек, јер је чланом 108. став 7. овог закона утврђена могућност да школском одбору поднесу приговор против одлуке директора из члана 106. став 1. и члана 108. став 1. истог закона, а ставом 8. истог члана је прописано да ће школски одбор провјерити њихове наводе, те законитост спровођења поступка избора и пријема кандидата. С обзиром на изложено доносилац закључује да иницијатива није основана и предлаже Суду да је због тога не прихвати.

Правилник о поступку за пријем у радни однос у средњој школи и начину бодовања

критеријума за пријем („Службени гласник Републике Српске” број 24/19) донио је 1. марта 2019. године министар просвјете и културе на основу изричитог овлашћења из члана 108. став 5. Закона о средњем образовању и васпитању („Службени гласник Републике Српске” број 41/18) и члана 76. став 2. Закона о републичкој управи („Службени гласник Републике Српске” број 115/18).

Оспореним чланом 9. став 1. тачка 3. Правилника је прописано да су, између осталих критеријума, и резултати остварени на тесту критеријум за бодовање приликом утврђивања листе кандидата за пријем у радни однос у школи.

Оспореним одредбама члана 12. тог правилника је прописано: да се тестирањем може остварити највише четири бода (став 1), да комисија треба да за овај дио испита има припремљене тачне одговоре на задана питања (став 2), да се питања из теста за радно мјесто наставника односе на познавање наставничке струке и важећег наставног плана и програма за радно мјесто на које је кандидат конкурисао (став 3).

Оспореним одредбама члана 13. овог правилника је прописано: да, уколико се у радни однос прима наставник, питања за тестирање припрема стручни актив наставника или наставник који предаје наставни предмет за који се расписује конкурс (став 1), да уколико нема стручног актива наставника или наставника који предаје наставни предмет за који се расписује конкурс, питања припрема стручни сарадник школе, а уколико нема стручног сарадника, питања припрема наставник тог предмета из друге средње школе (став 2).

У поступку оцјењивања уставности оспорених одредаба Правилника, Суд је имао у виду тач. 11, 12. и 18. Амандмана XXXII на Устав Републике Српске, којим је замијењен члан 68. Устава, којима је утврђено да Република уређује и обезбјеђује, између осталог, систем јавних служби, радне односе, запошљавање, образовање и друге односе од интереса за Републику, као и члан 108. Устава према коме закони, статuti, други прописи и општи акти морају бити у сагласности са Уставом, а прописи и други општи акти морају бити у сагласности са законом. Поред тога, Суд је узео у обзир да је одредбама Устава у односу на које давалац иницијативе оспорава Правилник, прописано да свако има право на једнаку заштиту својих права у поступку пред судом и другим државним органом и организацијом, те да је свакоме зајамчено право на жалбу или друго правно средство против одлуке којом се рјешава о његовом праву или на законом заснованом интересу (члан 16).

Суд је, исто тако, узео у обзир да је чланом 2. став 1. Закона о средњем образовању и васпитању („Службени гласник Републике Српске“ бр. 41/18, 35/20, 92/20 и 55/23) прописано да је средње образовање дјелатност од општег друштвеног интереса, да према члану 106. став 1. истог закона директор расписује јавни конкурс за упражњено радно мјесто наставника, стручног сарадника, секретара и рачуновође, обавезно посредством Завода за запошљавање Републике Српске, да је чланом 108. истог закона утврђено да Комисију за пријем радника (у даљем тексту: комисија за пријем) именује директор (став 1), да је комисија за пријем из става 1. овог члана дужна да у року од осам дана од дана закључивања конкурса сачини и предложи директору листу кандидата који испуњавају услове конкурса (став 2), да је директор дужан да прими у радни однос првог кандидата са ранг-листе за избор кандидата (став 3), да министар доноси правилник о поступку за пријем у радни однос у средњој школи и начину бодовања критеријума за пријем (став 5), да су у

правилнику из става 5. овог члана критеријуми за пријем радника: вријеме проведено на евиденцији незапослених лица, коју води Завод за запошљавање, након стицања одговарајуће стручне спреме, просјек оцјена током студирања, резултати остварени на интервјуу и тесту, радни стаж кандидата (став 6), да у случају да пријављени кандидат није задовољан одлуком директора може поднијети приговор школском одбору у року од осам дана од дана пријема обавјештења (став 7), да школски одбор одлучује о приговору кандидата из става 6. овог члана, провјерава наводе из жалбе и законитост спровођења поступка избора и пријема кандидата (став 8), да је одлука школског одбора коначна и против исте није дозвољена жалба, али се може покренути судски поступак пред надлежним судом (став 9), да је школски одбор орган управљања школом који је одговоран за утврђивање и спровођење политике школе, да школски одбор има седам чланова које за јавне школе у име оснивача именује Министарство, и то: 1) два члана на приједлог радника школе из реда запослених, 2) два члана у име оснивача, 3) два члана из реда родитеља на приједлог савјета родитеља школе, 4) један члан на приједлог јединице локалне самоуправе (члан 127. ст. 1. и 2), да је чланом 173. тачка 20. Закона прописано да ће министар у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона донијети правилник о поступку за пријем у радни однос у средњој школи и начину бодовања критеријумима за пријем (члан 108. став 5).

Суд констатује да се термин министар, у смислу овог закона, односи на министра просвјете и културе (члан 7. став 5. Закона).

Исто тако Суд је имао у виду да је Законом о републичкој управи („Службени гласник Републике Српске“ бр. 115/18, 111/21, 15/22, 56/22, 132/22 и 90/23) прописано да: органи управе доносе правилнике, наредбе, упутства и друге опште акте, да се правилником разрађују поједине одредбе закона или прописа Владе (члан 63. ст. 1. и 2), да органи управе могу доносити прописе из члана 63. овог закона само када су за то изричито овлашћени законом или прописом Владе (члан 64. став 1), да министар представља министарство, доноси прописе из члана 63. став 1. овог закона и рјешења у управним и другим појединачним стварима, одлучује о правима и дужностима запослених у министарству и одлучује о другим питањима из дјелокруга министарства (76. став 2).

Узимајући у обзир наведено Суд је утврдио да је оспорени правилник донесен сагласно овлашћењу министра просвјете и културе из члана 108. став 5, у вези са чланом 173. тачка 20. Закона о средњем образовању и васпитању да уреди поступак за пријем у радни однос у средњој школи и начин бодовања критеријума за пријем, што је у складу са одредбама члана 63. ст. 1. и 2, члана 64. став 1. и члана 76. став 2. Закона о републичкој управи.

Суд је утврдио да су кандидатима који се пријављују на јавни конкурс из члана 106. став 1. Закона о средњем образовању и васпитању јемства из члана 16. Устава обезбијеђена прописивањем видова правне заштите из члана 108. ставови 7, 8. и 9. тог закона. Предметним одредбама утврђена је како судска, тако и друга врста заштите, јер је предвиђена могућност да кандидат који је незадовољан одлуком директора из члана 108. став 3. наведеног закона поднесе приговор школском одбору, који ће провјерити наводе из жалбе, као и законитост спроведеног поступка избора и пријема кандидата, а против коначне одлуке овог одбора законодавац је утврдио могућност покретања поступка пред

надлежним судом.

С тим у вези, а имајући у виду наводе из иницијативе којима се оспорава сагласност одредаба члана 9. став 1. тачка 3, члана 12 ст. 1, 2. и 3, те члана 13. ст. 1. и 2. Правилника са чланом 16. Устава, Суд је оцијенио да наведеним одредбама оспореног правилника, у контексту предметног уставног јемства, нису промијењени садржај, смисао и границе одредаба из члана 108. ст. 7, 8. и 9. Закона о средњем образовању и васпитању, чиме се доносилац оспореног акта кретао у границама својих овлаштења.

Суд није посебно разматрао наводе даваоца иницијативе да би предметну материју требало уредити на другачији начин и то брисањем оспореног прописивања, с обзиром на то да је разматрање таквог приједлога изван надлежности Уставног суда, како је она утврђена одредбом члана 115. Устава.

С обзиром на то да је у току претходног поступка правно стање потпуно утврђено и да прикупљени подаци пружају поуздан основ за одлучивање, Суд је, на основу члана 40. став 5. Закона о Уставном суду Републике Српске, у овом предмету одлучио без доношења рјешења о покретању поступка.

На основу изложеног Суд је одлучио као у изреци овог рјешења.

Ово рјешење Уставни суд је донио у саставу: предсједник Суда мр Џерард Селман и судије: Војин Бојанић, Светлана Брковић, Амор Букић, Златко Куленовић, проф. др Радомир В. Лукић, проф. др Иванка Марковић, проф. др Дарко Радић и академик проф. др Снежана Савић.

ПРЕДСЈЕДНИК
УСТАВНОГ СУДА

Мр Џерард Селман

Број: У-41/23

29. мај 2024. године